

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

02 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Nicolae Gordilă, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti, Elena Covalenco,
cu participarea:

procurorului – Sergiu Crîjanovschi,

avocaților – Grigore Gorgotov, Adrian Lebedinschi,

juducând în ședință publică recursurile ordinare declarate de procurorul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Bender, Cătălin Scutelnic și avocatul Adrian Lebedinschi în numele părții vătămate Dragoș Ioan-Marin împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 19 martie 2013, în cauza penală în privința lui

Caisîm Dana Dementii, născută la 03 ianuarie 1987,
originară și locuitoare al s. Hîrbovăț, r-l Anenii Noi.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. Examinat în prima instanță: 09.04.2012-02.11.2012

2. Examinat în instanța de apel: 28.11.2012-19.03.2013

3. Examinat în instanța de recurs: 21.05.2013-02.07.2013

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul, Sergiu Crîjanovschi și avocatul părții vătămate Adrian Lebedinschi, care au solicitat admiterea recursurilor ordinare declarate.

Persoana achitată, Dana Caisîm și avocatul, Grigore Gorgotov, care au solicitat respingerea recursurilor ordinare.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 02 noiembrie 2012, Caisîm D.D. a fost achitată de învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale acestei infracțiuni.

Acțiunea civilă înaintată de Dragoș Ioan respinsă ca neîntemeiată.

2. Caisîm D.D., a fost învinuită de către organele de urmărire penale de faptul că, la începutul lunii septembrie 2011, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, aflându-se în or. Satul Mare, România, știind că Dragoș I. dorește să procure două tractoare de producție rusească de model T-150, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că i-a găsit asemenea tractoare în r-1 Anenii Noi, R. Moldova, a cerut și a primit de la el suma de 7000 euro. Ulterior, venind în R. Moldova, deși nu a procurat nici un tractor, continuându-și intențiile criminale, 1-a asigurat de Dragoș I. că a procurat tractoarele, i-a comunicat că pentru transportarea lor în România mai este nevoie de 2150 euro și alte cheltuieli de drum. Astfel, în luna octombrie 2011 ea a primit de la Dragoș I. prin transfer 2915 euro. Primind banii, Caisîm D.D. sub diferite pretexte că este bolnavă și este

plecată în Federația Rusă, evita discuțiile cu Dragoș I. Așadar, în urma acțiunilor ilegale ale lui Caisîm D.D., lui Dragoș I. i-a fost cauzat prejudiciu material în suma totală de 9915 euro, ce echivalează cu 162.154 lei MD.

3. Sentința a fost contestată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Caisîm D.D. să fie condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții administrativ-economice de dispoziție pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip închis. Acțiunea civilă să fie admisă integral.

În motivarea apelului s-a invocat că instanța de fond eronat a pus la baza sentinței numai declarațiile persoanei achitate, ignorînd declarațiile martorului Burlac G., instanța a concluzionat că între declarațiile părții vătămate și a martorilor Burlac G. și Rus I. sunt contradicții, dar nu le-a indicat. În opinia apelantului, vinovăția lui Caisîm D.D. în comiterea infracțiunii imputate este confirmată prin declarațiile acesteia, părții vătămate, martorilor Burlac G., Rus I., și actele ce confirmă transferurile bănești.

3.1 Avocatul Adrian Lebedinski, în numele părții vătămate, de asemenea a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Caisîm D.D. să fie condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, invocînd că cumulul de probe administrat pe parcursul urmăririi penale și al cercetării judecătorești la dosar confirmă vinovăția lui Caisîm D.D. în cele imputate.

4. Prin decizia din 19 martie 2013 Curtea de Apel Bender, a respins ambele apeluri cu care a fost sesizată ca nefondate, și a menținut sentința de achitare.

Pentru a pronunța această decizie instanța de apel a concluzionat că instanța de fond corect a dat apreciere tuturor probelor și reieșind din circumstanțele cauzei corect a achitat-o pe Caisîm D.D. de învinuirea adusă de acuzatorul de stat, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

În opinia instanței de apel, acuzațiile aduse lui Caisîm D.D. nu au fost confirmate prin probe ce ar dovedi cu certitudine însușirea în mod ilicit a banilor de la Dragoș I.

Declarațiile părții vătămate, precum că i-a transmis bani în sumă de 7000 euro lui Caisîm D.D. pentru ca ultimă să-i procure două tractoare din R. Moldova, de asemenea nu au fost probate în instanță.

Instanța de apel a considerat, că instanța de fond corect a respins declarațiile martorilor Rus I. și Burlac G. ca fiind date de persoane cointeresate în cauza dată.

Mai mult ca atât, pe parcursul urmăririi penale Caisîm D.D. a declarat, că Dragoș I. a avut cu ea o relație, a organizat căsătoria ei cu cet. Buzi Attila în scopul ca ea să se afle mai mult timp în România. Aceste fapte nu au fost verificate de organele de urmărire penală, pentru ce urma să fie cercetat soțul acesteia cet. Buzi A., cu care se află în relații de căsătorie pînă în prezent.

5. Împotriva acestei decizii a declarat recurs ordinar procurorul Cătălin Scutelnic, care a invocat temeiul de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază

soluția, solicitând casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet. În susținerea recursului său procurorul a invocat:

- aprecierea eronată a declarațiilor părții vătămate, martorilor Rus I. și Burlac G., cu admiterea doar a declarațiilor inculpatei și respingerea neîntemeiată a probelor acuzării;

- instanța, invocând existența divergențelor între declarațiile martorilor și părții vătămate, nu a indicat în ce constau anume ele;

- este eronată concluzia instanței cu privire la existența relațiilor ostile;

- aprecierea eronată a transferurilor bănești;

- instanța nu a ținut cont de elementele laturii obiective a componenței de infracțiune prevăzută la art. 190 Cod penal.

5.1 Decizia instanței de apel este contestată și de către avocatul Adrian Lebedinski în numele părții vătămate, care solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării în alt complet de judecată, invocând aprecierea eronată a circumstanțelor și probelor cauzei și că instanța nu s-a expus asupra celor 2915 euro. Astfel, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice materialelor cauzei, fiind expusă neclar.

6. Verificând argumentele invocate în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursurile declarate urmează a fi admise din următoarele considerente:

Acuzatorul de stat și apărătorul părții vătămate în recursurile declarate invocă netemeinicia concluziei instanțelor de judecată, privind nesăvârșirea de către Caisîm D.D. a faptei incriminate.

Din materialele cauzei se constată că Caisîm D.D. de către organul de urmărire penală a fost învinuită, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal - escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari.

Instanța de fond a concluzionat, că Caisîm D.D. nu a săvârșit fapta incriminată, și ca urmare aceasta a fost achitată de învinuirea comiterii infracțiunii imputate. Instanța de apel în decizia adoptată a menționat: *“Colegiul penal, audiind părțile, examinând materialele cauzei penale consideră că apelurile declarate de către procuror și apărătorul părții vătămate, sunt nefondate și urmează a fi respinse, menținând sentința de achitare”*.

Luînd în considerație că instanța de apel în decizia sa, s-a bazat în totalmente pe argumentele instanței de fond și în decizia sa doar a reiterat concluziile instanței de fond expuse în sentință, Colegiul consideră necesar să verifice legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel în cumul cu sentința instanței de fond.

Conform art. 394 alin. (3) Cod de procedură penală partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă:

- 1) indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost trimisă în judecată;

2) descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acușării.

În cazul de față aceste stricte prevederi ale legii nu au fost respectate.

Astfel, Colegiul reține că, deși, în sentință se regăsesc invocate comentariile din literatura juridică de specialitate, la analiza elementelor componente ale escrocheriei, și anume noțiunea laturii obiective, dobândirea ilicită a bunurilor, înșelăciune, înșelăciunea pasivă și activă, înșelăciunea pozitivă și negativă, abuzul de încredere, legătura cauzală dintre înșelăciunea pasivă și dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, latura subiectivă, însă instanța de fond aplicându-le, prematur a reținut situația de fapt și ca urmare a stabilit nevinovăția lui Caisîm D.D., fără a indica motivele pentru care instanța a respins unele probe aduse în spriginul acușării și fără a argumenta prin ce sunt relevante pentru cauza dată comentariile din literatura juridică aduse de instanța de fond. Instanța de apel la rîndul ei nu a completat aceste omisiuni, menținînd concluzia instanței de fond.

În aceste circumstanțe, Colegiul constată prematură concluzia instanței de apel cu referire la achitarea lui Caisîm D.D., de învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii, deoarece analizînd prezența laturii obiective în acțiunile inculpatei, instanța de apel a concluzionat doar că *„declarațiile părții vătămăte Dragoș Ioan-Marin precum că i-a transmis bani în sumă de 7000 euro lui Caisîm Dana pentru ca ultimă să-i procure două tractoare din R. Moldova nu au fost probate în instanță”*. Argumentarea acestei concluzii în decizia adoptată lipsește totalmente, astfel, instanța de apel nu s-a expus pe acest fapt.

Instanța de recurs în acest context reține că concluzia instanțelor de fond și de apel de respingere a declarațiilor părții vătămăte (f.d.12-14, 46-57, 46-49), martorilor Rus I. (f.d. 18-19, 21, 43-45), Burlac G. (f.d. 17, 20, 39-42, 50-51) și chitanțele de transfer bănesc a sumei de 2565 euro (f.d. 76-79), probe ce sunt consecvente pe tot procesul penal supus judecării, confirmă faptul transmiterii banilor (2565 euro), de către partea vătămăta și respectiv recepționarea lor de către inculpată, fapt ce nu este negat de către inculpată, nu a fost argumentată în modul cuvenit, după cum cer prevederile art. 394 alin. (3) Cod de procedură penală. Iar luînd în considerație declarațiile părții vătămăte și a martorilor menționați, banii în cauză au fost transferați cu scopul de procurare a tractoarelor, însă în acest sens careva argumentare a instanței de apel lipsește. Mai mult, instanța de apel nici nu a menționat în decizia sa și nu a argumentat transferurile bănești în cauză și ca urmare nici nu s-a expus în privința lor.

Astfel, în opinia Colegiului, instanța de apel, excluzînd proba decisivă prezentată de partea acușării, chitanțele de transfer bănesc a sumei de 2565 euro, nu putea să-și bazeze soluția sa exclusiv pe declarațiile inculpatei considerîndu-le veridice, iar declarațiile martorilor Rus I. și Burlac G. să le aprecieze critic, fără o argumentare motivată, adică la generic, menționînd în decizie că *“instanța de fond corect a respins declarațiile martorilor Rus I. și Burlac G. ca fiind date de persoane cointeresate în cauza dată”*.

Or, la acest capitol, Colegiul reține că inculpata Caisîm D.D., a cărei declarații au fost puse la baza hotărîrilor adoptate, cu atît mai mult este „o persoană cointereseată” în cauza dată, și deci acest criteriu nu poate servi singurul temei de apreciere a probelor pe caz.

Astfel, în opinia instanței de recurs, concluzia instanței de apel cu privire la încadrarea juridică a acțiunilor Caisîm D.D. este prematură, ca și interpretarea laturei obiective și subiective a infracțiunii de escrocherie, ce se caracterizează, prin înșelăciune, abuz de încredere și intenție directă.

Următorul argument expus de către instanța de fond și menținut de instanța de apel în susținerea achitării inculpatei este că „acțiunile părții vătămate nu au fost decît alt ceva decît o răzbunare pentru faptul, că inculpata nu mai dorea să fie amanta lui”.

Iar, instanța de fond a concluzionat neadmiterea declarațiilor martorei Burlac G., din motivul „că din declarațiile depuse de către martora Burlac G. reiese că ea se află în relații ostile cu inculpata”. În opinia Colegiului concluziile date, neconfirmare prin probe urmau a fi bazate nu doar pe o probă ci pe cumulul de probe cercetate de instanțe și apreciate în modul respectiv, ceea ce nu a fost efectuat și în fine nu au fost luate în considerație circumstanțele concrete relatate de partea vătămată și martora Burlac G.

Așa dar, instanța de recurs reține că instanța de apel a lăsat neielucdate următoarele fapte: relațiile ostile dintre inculpata și partea vătămată și martora Burlac G., recepționarea de către inculpată a 2615 euro, transmiterea a 7000 euro în prezența a 2 martori, scopul transmiterii a acestor bani, ce a dus la adoptarea unei hotărîri de achitare.

Concluzionînd cele expuse mai sus, Colegiul constată că argumentul recurențelor referitor la aprecierea incorectă de către instanța de fond și de apel a declarațiilor părții vătămate, inculpatei, martorilor Rus I. și Burlac G. și-a găsit confirmare, astfel, rezultatele activității organului de urmărire penală și baza probatorie propusă de acuzare în cadrul acestei cauze penale, urmează a fi verificată de către instanța de judecată la ședințele de judecată publice, cu respectarea drepturilor procesuale a persoanelor implicate pe caz, respectîndu-se principiul contradictorialității procesului penal și legalității armelor în proces, stipulat la art. 24 Cod de procedură penală, ceea ce nu a fost efectuat.

Mai mult ca atît, instanța nu a făcut o analiză amplă a probelor acumulate pe cauză, nu a indicat pentru care motive s-au admis unele probe și s-au respins altele, nu a argumentat detaliat, cu trimitere la legile respective, de ce s-au respins probele ce au fost aduse în confirmarea învinuirii inculpatei. Toate probele administrate nu au primit o apreciere la justa lor valoare, iar concluziile făcute de instanța de apel sunt formale, premature ce au reiterat concluziile instanței de fond, ce nu rezultă din circumstanțele de fapt stabilite în cauză.

În concluzie instanța de recurs specifică că, instanța de apel s-a expus prematur asupra declarațiilor părții vătămate, inculpatei, martorilor Rus I., Burlac G., neelucidând faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, adică conținutul probelor indicate au fost expuse și apreciate în alt sens, decît cel în care au fost declarate.

În viziunea Colegiului, de asemenea este esențial de arătat că, conform procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel, din 14 martie 2013, prezenți au fost inculpata Caisîm D.D., avocatul inculpatei Alexandru Cașu, avocatul părții vătămate Adrian Lebedinschi și procurorul Cătălin Scutelnic (f.d.105). În cadrul acestei ședințe cuvîntul i-a fost oferit procurorului, avocatului părții vătămate și avocatului, (f.d. 105-108). Apoi, au fost date citirii materialele cauzei (f.d.108 verso), după ce “președintele ședinței pune în discuție posibilitatea finisării examinării cauzei în lipsa părții vătămate și a inculpatului, care nu sunt prezenți în ședința de judecată” (f.d.108 verso). La ce procurorul a declarat că este posibil de a finisa examinarea cauzei în lipsa atît a părții vătămate cît și a inculpatului, care nu sunt prezenți (f.d.109). Iar, avocatul Isac Igor în interesele inculpatului Sușițchi Stelian, de asemenea a declarat, că este posibil de a finisa examinarea cauzei în lipsa atît a părții vătămate cît și a inculpatului, care nu sunt prezenți (f.d.109). După ce președintele ședinței a verificat dacă părțile nu au completări și dacă nu au formulat replici, ultimul cuvînt i s-a oferit inculpatei Caisîm D.D. (f.d.109).

Concluzionînd cele menționate Colegiul consideră necesar de evidențiat precum că în cadrul ședinței de judecată din 14 martie 2013, deși prezenți au fost inculpata Caisîm D.D., avocatul inculpatei Alexandru Cașu, avocatul părții vătămate Adrian Lebedinschi și procurorul, dar după darea citirii materialelor cauzei, s-a discutat posibilitatea finisării cauzei în lipsa inculpatei, la ce procurorul a declarat că e posibil, iar avocatul **Isac Igor**, care nu este participant la procesul în cauză, ce îi reprezintă interesele inculpatului **Sușițchi Stelian**, care tot nu este parte pe dosar, de asemenea a declarat posibil de finisat cauza în lipsa inculpatei. Ca apoi, inculpata Caisîm D.D., care lipsește la ședința în cauză, să i-a ultimul cuvînt. Aceste circumstanțe, în opinia Colegiului nu au nici un sens și sunt contrare situației de fapt care a avut loc în ședință, astfel procesul verbal al ședinței nu a reflectat situația de fapt a desfășurării ședinței de judecată, fapt, care de asemenea duce la casarea deciziei adoptate.

Rezumînd cele expuse mai sus, Colegiul constată că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, încadrarea juridică corectă a acțiunilor lui Caisîm D.D., să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora (art. 394 alin. (3) pct. 2 Cod de procedură penală). Contrar acestor stricte prevederi legale instanța de apel a grupat o parte din probe, argumentînd la general că ele sunt apreciate critic și nu confirmă vinovăția inculpatei, unele probe au fost totalmente ignorate, fără să le aprecieze pe fiecare în parte și să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității probei respective, expunînd temeiul respectiv și să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată.

Colegiul constată, de asemenea, că la examinarea cauzei în instanța de apel nu au fost respectate cerințele de judecare a apelului.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

De asemenea, instanța de apel la examinarea apelurilor declarate nu a respectat nici prevederile art. 336 Cod de procedură penală, privind consemnarea în procesul verbal al ședinței de judecată, desfășurarea ședinței de judecată și reflectarea reală a acesteia.

Astfel, temeiul de casare prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, invocat de recurenți în sensul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice materialelor cauzei, fiind expusă neclar, este incident în cauză, având drept consecință menținerea unei sentințe greșite de achitare.

În aceste condiții, Colegiul constată temei de casare a deciziei instanței de apel, și dispune rejudecarea cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecători, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs. Mai mult ca atât, instanța de apel a făcut trimitere selectat la probe, fără să le aprecieze pe fiecare în parte și să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității probei respective, expunînd temeiul respectiv.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelanți în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze la modul convenit intenția inculpatei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, prezența sau lipsa în acțiunile ei a infracțiunii respective, reieșind din practica unitară în acest domeniu, și să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținînd cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu prevederile art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Bender, Cătălin Scutelnic și avocatul Adrian Lebedinski în numele părții vătămate Dragoș Ioan-Marin, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 19 martie 2013, în cauza penală în privința lui, **Caisîm Dana Dementii** cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțarea deciziei integrale va avea loc la 12 iulie 2013, ora 09.50.

Președinte:	(semnătură)	Petru Ursache
Judecători:	(semnătură)	Nicolae Gordilă
	(semnătură)	Ghenadie Nicolaev
	(semnătură)	Vladimir Timofti
	(semnătură)	Elena Covalenco

Copia corespunde originalului

Judecător:

Nicolae Gordilă